

CEZAR ANTONIE-PARTENIE – PROFESORUL IEȘEAN LA BUCUREȘTI –

Vladimir-Alexandru ȚICOVSCHI¹

vticovschi@yahoo.com

Abstract: The author, a former student for a short period of time in the Energy Department of the University „Politehnica”-Bucharest, evokes the personality of Professor Cezar Antonie-Partenie, who was lecturing on the theory and practical use of electrical machines; it is stressed on the fact that Professor Cezar Antonie-Partenie was asked, by coming from Iassy, to complete the team of famous professors in Buchrest, that had the task to teach and train the graduated engineers dedicated to work out the long term Energetic Program of Romania.

Professor Cezar Antonie-Partenie deceased in 1958, being 56 years old, remains in the memory of his students as a person dedicated to his teaching activity, characterized by clarity and scientific strictness.

Când îmi amintesc cu nostalgie anii de studenție, îmi vine mereu în minte adagio-ul chinezesc: „Facă zeii să trăim vremuri interesante!”

Într-adevăr, anii trăiți ca student la Facultatea de Energetică a Universității Politehnica (pe atunci Institutul Politehnic) din București au fost fascinanți; și aceasta datorită faptului că am avut norocul de a beneficia de prelegerile și de îndrumarea unor profesori, personalități de excepție ale științei și tehnicii românești, astăzi prea arareori pomenite, ca: prof. Ion Antoniu, care ne-a făcut să pătrundem în

---

¹ Dr. ing., doctor în economie, profesor asociat la SNSPA

studiul problemelor speciale ale electrotehnicii, prof. Martin Bercovici, care încă de la începutul anilor '50 aborda problematica energetică într-o viziune sistemică cu un deceniu înainte ca această viziune să se generalizeze pe plan mondial, prof. Constantin Budeanu, personalitate proeminentă, cel care a introdus printre conceptele fundamentale ale electrotehnicii conceptul de energie reactivă și ne-a format astfel încât în orice împrejurare să asociem teoriei înțelegerea fenomenului fizic și implicațiile practice ce decurg din acesta, prof. Gheorghe Buzdugan, caracterizat prin rigoare și ținută științifică, pe atunci conferențiarul universitar Gleb Drăgan, cel care a inițiat și constituit laboratorul de „Tensiuni înalte”, destinat cercetărilor în domeniul tensiunilor înalte în rețelele de transport de energie electrică a căror extindere la nivel continental începea să se prefigureze, prof. Remus Răduleț, promotor al unei abordări prin metode matematice moderne de o fascinantă eleganță a fenomenelor electrice, prof. Nicolae Teodorescu, care ne-a făcut să înțelegem conceptele și instrumentarul matematic utilizat în fizica modernă, în general, și în electrotehnica teoretică a zilelor noastre în particular, Ștefan Vencov, colaborator apropiat al cuplului Joliot-Curie, ș.a.

Această pleiadă de profesori excepționali, ca structură didactică și științifică de rezistență, nu era alocată Facultății de Energetică a Universității Politehnica în mod întâmplător, deoarece această facultate avea menirea să formeze specialiștii necesari realizării unui obiectiv deosebit de important: Programul Energetic pe termen lung al României.

În acest context, odată cu retragerea din motive de sănătate a unui alt mare profesor, prof. I. S. Ghoeghiu, a fost solicitat prof. Cezar Antonie-Partenie de la Iași să completeze acest corp didactic de prestigiu.

Desigur, atitudinea acestor eminenți profesori față de studenți varia de la distanțarea academică și exigența extremă a unor profesori ca Nicolae Ciorănescu și Remus Răduleț la atitudinea aproape părintească a prof. Constantin Budeanu sau amicală a prof. Nicolae Teodorescu, un matematician de largă recunoaștere internațională.

După aproape 60 de ani, prezența în amintire a prof. Cezar Antonie-Partenie este cea a unui om cald, apropiat și nestresat de presiunile anilor '50; această atitudine era subliniată și de „dulcele

grai moldovenesc” astfel încât prelegerile tehnice păreau să îmbrace farmecul povestirilor lui Ion Creangă și Mihail Sadoveanu fără a face, însă, niciun rabat rigurozității științifice.

„Cezar Antonie-Partenie s-a născut la Iași, la 23 iunie (6 iulie) 1900 și a urmat Liceul Internat, după care a terminat studiile superioare la Institutul Electrotehnic de pe lângă Universitatea din Iași, obținând, în 1922, diploma de inginer electrician.

Încă student, din 1921, a fost numit asistent la Catedra de Electricitate de la Institutul Electrotehnic, și a activat neîntrerupt, până la sfârșitul vieții, în învățământul tehnic superior, parcurgând întreaga ierarhie didactică.

În 1924 obține o bursă și pleacă la Nancy (Franța) unde sub conducerea prof. A. Mauduit, își susține teza de doctorat cu tema „Construcția mașinilor electrice de curent continuu” (1925), după care își continuă specializarea la Școala Politehnică din Muenchen, precum și la câteva din marile întreprinderi de specialitate (Brown-Boveri, AEG, Siemens, Alsthom etc.).

Activitatea didactică și științifică a desfășurat-o la Iași, unde a fost numit conferențiar în 1925 și, din 1938, profesor. Între anii 1944–1950 a fost rector al Institutului Politehnic din Iași. În 1951 a primit sarcina să organizeze și să conducă Institutul de Mașini și Aparate Electrice din Craiova, după care, în 1954, a fost transferat ca prorector la Institutul Politehnic din București.

În paralel cu activitatea didactică, a fost angajat și ca inginer, apoi consilier, la Centrala electrică a orașului Iași, timp de 19 ani (1925–1944).

În domeniul activității științifice a depus o muncă susținută, concretizată în circa 90 articole de specialitate (proiectarea și construcția mașinilor electrice sincrone și asincrone, protecția contra supratensiunilor, tehnica securității, transformatoarele de curent, comportarea mașinilor electrice la unda de șoc, măsurarea puterii în curent alternativ, transformatoarele antirezonante, ameliorarea factorului de putere etc.).

În cadrul filiaiei Academiei Române din Iași, a organizat primul colectiv de cercetători în domeniul energetic și electrotehnic, apoi, la București, a colaborat activ la Institutul de Energetică al Academiei.

La 12 decembrie 1956, prof. dr. ing. Cezar Antoni-Parteni, în vârstă de numai 56 de ani, a încetat din viață, după 35 de ani de activitate susținută, din care 30 de ani la Institutul Politehnic din Iași”².

Nu aș putea afirma că personalitatea profesorului Cezar Antonie-Partenie, prin prelegerile cursului de Mașini Electrice, pe care le-a susținut mai puțin de un semestru, fiind determinat să renunțe la acest curs ca urmare a unor obligații mai importante, a lăsat o amprentă puternică în conștiința mea de student, asemenea profesorilor pe care i-am enumerat; rețin în subconștient maniera directă, nepretențioasă de a se exprima, nefăcând apel la artificii retorice.

Profesorul Cezar Antonie-Partenie a fost urmat la susținerea cursului de Mașini Electrice de un alt cadru didactic ale cărui expuneri erau *impresionante sub aspectul cursivității și al eleganței expunerii*.

Ca orice student conștient luam notițe cu desăvârșită conștiințiozitate fără a le citi neapărat de fiecare dată, rezervându-mi această obligație în sesiunea de examene.

Și iată surpriza: în timp ce prelegerile profesorului Cezar Antonie-Partenie se dovedeau a avea continuitate și consistență, cele ale următorului cadru didactic aveau fiecare în parte o existență independentă, fără a constitui împreună un corpus de cunoștințe consistent și inteligibil.

Aceasta este „învățătura” (în sensul lui Neagoe Basarab către fiul său) pe care ne-a transmis-o profesorul Cezar Antonie-Partenie, confirmându-l pe Boileau: „Ceea ce este bine gândit, este exprimat clar”

Aceasta face ca amintirea profesorului Cezar Antoni-Parteni să fie, peste timp, de neuitat!

---

² Rucăreanu C., (coord.) – „Personalități din energetica românească”, Editura IRE, Buc.,2006, pp. 83–84.